EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2017.12.4.
COM(2017) 727 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

a 2010/75/EU irányelv végrehajtásáról és az irányelvet megelőző jogszabályokra vonatkozó végleges jelentésekről

1. Bevezetés

i. Háttér

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv (IED)[1] az ipari kibocsátásokat szabályozó elsődleges uniós jogi aktus, amelynek célja, hogy jelentős előnyöket teremtsen a környezet és az emberi egészség számára, különösen a rendelkezésre álló legjobb technikák (BAT) kötelező alkalmazásán keresztül. Az irányelv hatálya alá tartozó ágazatok az összes szennyezés (a levegőbe és vízbe történő kibocsátások és a hulladékkeletkezés) jelentős hányadáért felelősek Európában. A becslések szerint[2] a levegőbe történő kibocsátások tömegének 23 %-át adják. A vízbe történő kibocsátások esetében a helyzet kevésbé egyértelmű, de becsülhetően a nehézfém-kibocsátások 20–40 %-a, illetve a tápanyagokon és szerves szénen kívüli szennyező anyagok 30–60 %-a nekik tudható be.

A hetedik környezetvédelmi cselekvési program[3] várakozásai szerint az elérhető legjobb technikáknak az ipari kibocsátásokról szóló irányelvben foglaltak szerinti ipari bevezetése következtében az Unióban a jelentősebb ipari létesítmények a korábbinál jobb erőforrás-használatot fognak megvalósítani és kevesebbet kibocsátani, ami jelentősen hozzájárul az innovatív technikák fejlesztésének ösztönzéséhez, a gazdaság zöldebbé válásához és hosszú távon az ipar költségeinek csökkenéséhez.

Az IED a minőségi jogalkotásra irányuló erőfeszítések eredménye, mivel több jogszabályt egyesített, észszerűsített és egyszerűsített. Olyan integrált eszköz, amelynek engedélyezési rendelkezései egy új rendszerrel váltják fel a többszörös engedélyeken alapuló régi rendszereket. Az egyik fejezet az engedélyezési kerettel és a BAT-vel foglalkozik, míg mások különös szabályokat állapítanak meg a kulcsfontosságú ágazatok számára, többek között a nagy tüzelőberendezésekre, a hulladék(-együtt)égető művekre és a szerves oldószereket használó létesítményekre.

A BAT-referenciadokumentumokat az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának a Környezetszennyezés Integrált Megelőzésével és Csökkentésével Foglalkozó Európai Hivatala (EIPPCB) dolgozza ki. Ez a példaértékű folyamat az érdekelteknek egy kutatási eredményeken alapuló folyamatban való teljes körű részvételével jár, a minőségi jogalkotással összhangban. A referenciadokumentumok olyan BAT-következtetéseket tartalmaznak, amelyek joghatállyal rendelkeznek az őket tartalmazó bizottság végrehajtási határozat elfogadása révén. A BAT-következtetések adják a BAT keretét az egyes ágazatok tekintetében; ezeket az illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük az engedélyek kiadásakor.

Az IED előírja a Bizottság számára, hogy jelentést tegyen a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek, először a végrehajtás kezdeti szakaszában, majd háromévenként. Ez a jelentés a végrehajtás kezdeti szakaszáról szóló tagállami jelentéseket foglalja össze, és vázolja az azzal összefüggésben elvégzett többi munkát, a jelenlegi kapcsolódó bizottsági tevékenységek felülvizsgálatát, valamint kitekintést ad a jövőre nézve.

[1] 2010/75/EU irányelv az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése); HL L 349., 2012.12.19., 57–65. o.

[2] „Contribution of industry to pollutant emissions to air and water” (Az ipar hozzájárulása a levegőbe és a vízbe történő szennyezőanyag-kibocsátáshoz); AMEC; 2014. szeptember; ISBN 978-92-79-39499-7.

[3] 1386/2013/EU határozat (2013. november 20.) a „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról; HL L 354., 2013.12.28., 171–200. o.

Mint az IED szerinti első bizottsági jelentés, magában foglalja a tagállamoknak az IED-t megelőző jogszabályok szerinti végleges jelentéseit.

2. Az IED-t megelőző jogszabályokkal kapcsolatos tagállami jelentéstétel

A Bizottság értékelte a korábbi jogszabályokkal kapcsolatos tagállami jelentéseket, és ezek összefoglalóját közzétette a CIRCABC-n[4].

i. A környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló irányelv (IPPCD)

Az IPPCD[5] szerinti végleges jelentéseket a tagállamok az utolsó jelentéstételi időszak, azaz 2012–2013 vonatkozásában nyújtották be. Valamennyi tagállam válaszolt a kérdőívek nagyobb részére, és elegendő adatot szolgáltatott az irányelv végrehajtásának értékeléséhez és az észrevételezéshez. A tagállamok összesen 51 528 működő IPPC-létesítményt jelentettek be 2013 végén. Ezek fő tevékenységét az alábbi ábra foglalja össze (csak az EU-27 vonatkozásában, mivel Horvátország 2013 közepén lett tagállam).

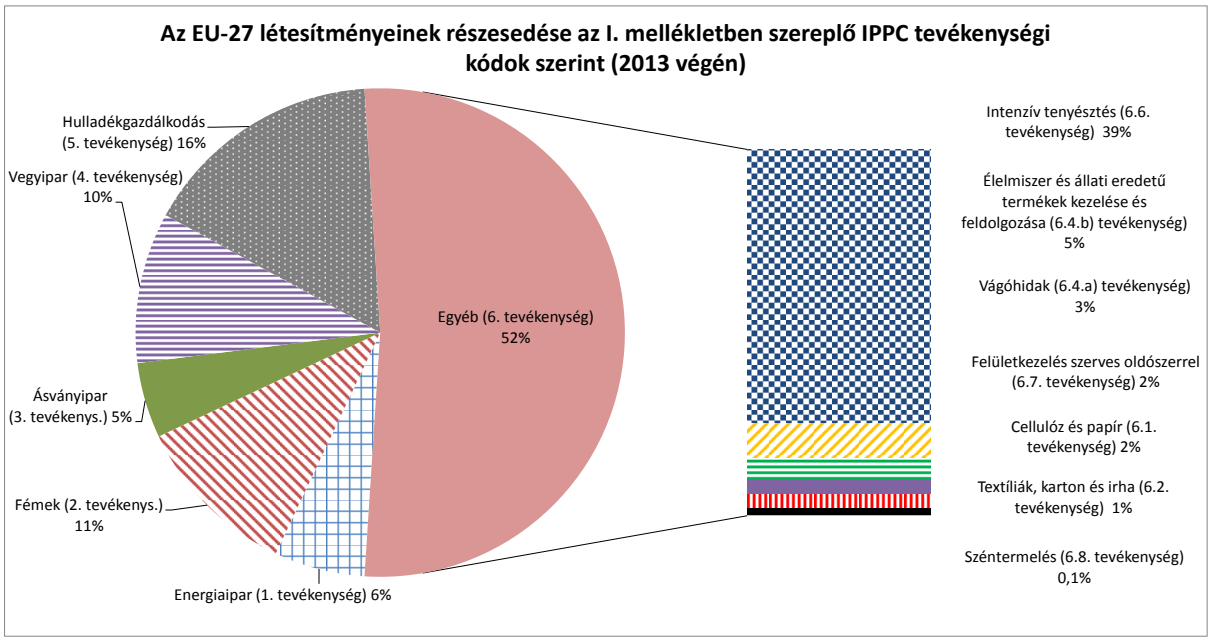

A tagállamok többsége nem jelentett be nagyobb változást az IPPCD végrehajtását illetően a korábbi jelentéstételi időszakhoz képest. A jelentésekben közölt változások főként az IED átültetéséhez és végrehajtásához kapcsolódtak. Egyes tagállamok nehézségekről is beszámoltak az engedélyezési eljárások összehangolásában, amely nehézségek akkor álltak elő, amikor egynél több illetékes hatóság vett részt az engedélyezés folyamatában.

ii. A nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó irányelv (LCPD)

A levegőbe történő összes SO_2-, NO_X- és porkibocsátás, valamint más szennyező anyagok, például a higany kibocsátása a nagy tüzelőberendezésekből származik. Az IED előtt e

[4] CIRCABC>environment>IED>Könyvtár>Studies> Article 73 review reports>Final reports
[5] 2008/1/EK irányelv a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről.

berendezésekre egyedi jogszabály, az LCPD vonatkozott[6]. Az IED hatályon kívül helyezte az LCPD-t, és szigorúbb kibocsátási határértéket állapított meg.

Az LCPD lehetővé tette a Bizottság számára, hogy évente bekérje az e tüzelőberendezésekkel kapcsolatos adatokat. A 2013-as jelentéstételi évtől a tagállamok az éves kibocsátási adatokat az Európai Környezetvédelmi Ügynökség által kezelt adatbázisba jelentették be[7]. A Bizottság továbbra is keresi a lehetőséget a jelentéstételi követelmények észszerűsítésére és egyszerűsítésére. Egyfajta szemléltetés lehet az e tüzelőberendezések adatbázisának feltöltése az Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és Hulladékszállítási Nyilvántartásban[8] e berendezésekre használt azonosítókkal, és azok összekapcsolása a berendezés tekintetében korábban megadott adatokkal. A legutóbbi jelentéstételi év, amelynek tekintetében adatok állnak rendelkezésre, 2015. Az éves berendezésenkénti adatok kiterjednek az SO_2-, NO_X- és porkibocsátására, továbbá az összes, alsó fűtőértékkel összefüggő energiabevitelre, tüzelőanyagonkénti bontásban. A 2016-os jelentéstételi évtől a nagy tüzelőberendezésekkel kapcsolatos, LCPD szerinti jelentéstétel helyébe az IED szerinti jelentéstétel lépett, amely részletesebb információt követelt meg.

iii. A hulladékok égetéséről szóló irányelv (WID)

A WID[9] szerinti végleges jelentéseket a tagállamok az utolsó jelentéstételi időszak, azaz 2012–2013 vonatkozásában nyújtották be. Az irányelv működésével kapcsolatban nem határoztak meg nagyobb problémákat.

iv. Az oldószerek kibocsátásáról szóló irányelv (SED)

Az SED[10] szerinti végleges jelentéseket a tagállamok az utolsó jelentéstételi időszak, azaz 2012–2013 vonatkozásában nyújtották be. Az irányelv megközelítőleg 50 000 létesítményre terjed ki, jóllehet a pontos számadat bizonytalan. Összességében nem állapítottak meg nagyobb nehézségeket az irányelv működését érintően, jóllehet az üzemeltetőktől származó monitoringadatok bejelentése tekintetében rámutattak problémákra.

Az IED-t megelőző jogszabályokkal kapcsolatos következtetések

A korábbi jogszabályokkal kapcsolatban nem merültek fel nagyobb megfelelési problémák. Az IPPCD-t érintően említett néhány probléma mindazonáltal további vizsgálatokat indokolhat. A javulás ellenére a bejelentett információ továbbra sem volt teljes, különösen a vizsgálatok számára vonatkozó adatok (pl. a szemle alá vont létesítmények száma összesen, a szemlék száma, ideértve a kibocsátásméréseket). Ez részben a kérdések megfogalmazásának tudható be, amelyeket a különböző tagállamok a jelek szerint másként értettek.

Több tagállam számolt be arról, hogy nincs elegendő személyzete az IPPCD végrehajtásához kötődő feladatok ellátására, emellett pénzügyi megszorításokkal kell számolnia az illetékes hatóságok személyzetének felvételével és képzésével kapcsolatban. Ez összefügghet az

[6] 2001/80/EK irányelv a nagy tüzelőberendezésekből származó egyes szennyező anyagok levegőbe történő kibocsátásának korlátozásáról.

[7] Lásd: http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/lcp

[8] Az Európai Parlament és a Tanács 166/2006/EK rendelete (2006. január 18.) az Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és -szállítási Nyilvántartás létrehozásáról, valamint a 91/689/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról.

[9] 2000/76/EK irányelv a hulladékok égetéséről.

[10] 1999/13/EK irányelv a szerves oldószerek egyes tevékenységeknél és berendezésekben történő felhasználása során keletkező illékony szerves vegyületek kibocsátásának korlátozásáról.

IPPCD-ről az IED-re való átállással, ezért lehetséges, hogy az illetékes hatóságok munkaterhe most már kezelhetőbb lesz.

Nehézségekre mutattak rá a fogalommeghatározások értelmezését illetően is, és felvetődött, hogy vajon a létesítmények kívül kerülnek-e az IPPCD hatályán, miután leállították a folyamat egy részét (a létesítmény részleges lezárása) vagy állandó jelleggel csökkentették termelési kapacitásukat.

Javulást sürgető jelentős probléma volt a BAT átvétele. Ezt azzal orvosolták, hogy bevezették az engedélyeknek az IED-ben foglalt BAT-következtetésekkel összhangban álló naprakésszé tételével kapcsolatos kötelezettséget.

3. Az IED végrehajtása

i. Az IED átültetésének helyzete

A Bizottság valamennyi tagállamtól kézhez vette a nemzeti átültető jogszabályt, és megvizsgálta az átültetés teljességét.

A Bizottság értékelte az összes tagállam által elfogadott átültető intézkedések IED-nek való megfelelését is. Amikor azt állapította meg, hogy az átültetés nem volt egyértelmű, vagy hibás volt, kétoldalú párbeszédet kezdeményezett az érintett tagállammal. Napjainkig huszonegy ilyen párbeszéd indult.

ii. A tagállamok által készített jelentések

A Bizottság 2012/795/EU végrehajtási határozata[11] (a továbbiakban: a határozat) megadja azokat az adatokat, amelyeket a tagállamoknak be kell jelenteniük a Bizottságnak az IED végrehajtásával összefüggésben. A határozat I. melléklete azokat a követelményeket tartalmazza, amelyeket 2014 szeptemberéig kell megadni a Bizottságnak, míg a II. mellékletben a 2017 szeptemberéig benyújtandó információk szerepelnek.

A határozat a tagállamok elektronikus jelentéstételével kapcsolatos célkitűzést fogalmaz meg. Ennek megkönnyítése érdekében a Bizottság szerződést kötött a szükséges elektronikus jelentéstételi eszközökkel kapcsolatos munkára. A felmerült kihívások fényében e projektek végrehajtása késik, ezért a határozat II. mellékletének 2. modulja szerinti jelentéstétel 2017. szeptember 30-ról 2018. szeptember 30-ra módosul, azaz egy évet csúszik. Az 1., 3. és 4. modul tekintetében a jelentéstételt 2018 februárjára kell halasztani.

A tagállamok benyújtották a határozat I. mellékletében előírt információt. A Bizottság értékelte a válaszokat és összefoglaló jelentést tett közzé[12]. Noha Finnországot kivéve minden tagállam válaszolt, a válaszok részletessége nagymértékben eltérő volt. Egyes válaszok csak az átültető jogszabályra mutató hivatkozást adták meg, míg mások részletesek és átfogóak voltak. Összességében a válaszok tartalmaztak hasznos információkat az IED tényleges végrehajtásához vezető folyamatokról és lépésekről, többek között a meg nem felelés ellenőrzéséhez használt kritériumokról, a BAT-következtetések engedélyezési feltételek megállapításakor történő használatának garantálására alkalmazott különböző megközelítésekről és a környezetvédelmi ellenőrzési tervek részleteiről.

[11] A Bizottság végrehajtási határozata (2012. december 12.) az ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásáról való jelentéstétel céljából a tagállamok által benyújtandó információk típusának és formátumának, valamint a jelentéstétel gyakoriságának meghatározásáról; HL L 349., 2012.12.19., 57. o.

[12] Lásd a 2. lábjegyzetet.

A következő jelentéstételi időszakban (2014–2016) várhatóan jóval több információ gyűlik majd össze, mivel a BAT-következtetéseket ágazatonként fogadják el, és a tagállamok részletesebb tájékoztatással szolgálhatnak majd a gyakorlati végrehajtási problémákról.

A Bizottság jelenleg mérlegeli a 2016-ot követő időszakra vonatkozó jelentéstételi követelményeket. Ennek során figyelembe veszi majd az elektronikus jelentéstételre való átállást és az eddigi tapasztalatokat. A Bizottság kikérte a tagállamok előzetes álláspontját a jövőbeli jelentéstételi követelményekről, és várhatóan hamarosan új jelentéstételi határozatra tesz javaslatot, amely figyelembe veszi a környezetvédelmi jelentéstétel célravezetőségi vizsgálatáról szóló közleményben foglalt megközelítést[13] és maximalizálja az Európai PRTR-rel kialakított szinergiákat.

iii. BAT-referenciadokumentumok

Az IED II. fejezetének hatálya alá tartozó valamennyi létesítmény e fejezet követelményei alapján köteles a BAT alkalmazására. A BAT-referenciadokumentumok központi szerepet töltenek be annak garantálásában, hogy a BAT-t optimálisan lehessen meghatározni uniós szinten. A referenciadokumentumok egyenlő feltételeket biztosítanak, és a tagállamokat megóvják attól, hogy saját maguknak kelljen elvégezni a BAT értékelését, hogy az IED szerinti kötelezettségeiket teljesítsék. Jelenleg 31 BAT-referenciadokumentum van, és két referenciadokumentum fedi le az IED I. mellékletének tevékenységeit. Eddig e BAT-referenciadokumentumok közül 13-at tettek naprakésszé az IED szerint.

A BAT-referenciadokumentumok formátumát az IPPCD állapította meg. Az IPPCD-ről az IED-re való átállás az alkalmazási körükbe tartozó ágazatok kibővítésén túl hivatalossá tette a Bizottság és az érdekeltek közötti, a BAT meghatározását szolgáló információcserét (amely sevillai folyamatként is ismert). A BAT-következtetések a BAT-referenciadokumentumok központi elemei, mivel leírják a BAT-t és tartalmazzák az annak használatával összefüggő, kötelező kapcsolódó kibocsátási szinteket. Ezeket szakbizottsági eljárásban fogadják el, amelyet követően a Bizottság végrehajtási határozatba foglalja őket. A BAT-következtetések referenciaként szolgálnak az IED hatálya alá tartozó létesítmények engedélyezési feltételeit megállapító illetékes hatóságok számára. Tájékoztatják a döntéshozókat azokról a vonatkozó technikákról, amelyek gazdaságilag életképesek és gyakorlatilag az ágazat rendelkezésére állnak a környezeti teljesítményének javítására.

Az alábbi ábra áttekintést nyújt az IED hatálybalépését követően elfogadott BAT-következtetések összes számáról, és az általuk érintett létesítmények közelítő teljes számáról. Az eddig elfogadott BAT-következtetések az IED-létesítmények több mint felére kiterjednek.

[13] A környezetvédelmi jelentéstétel egyszerűsítésére irányuló intézkedések; COM(2017) 312.

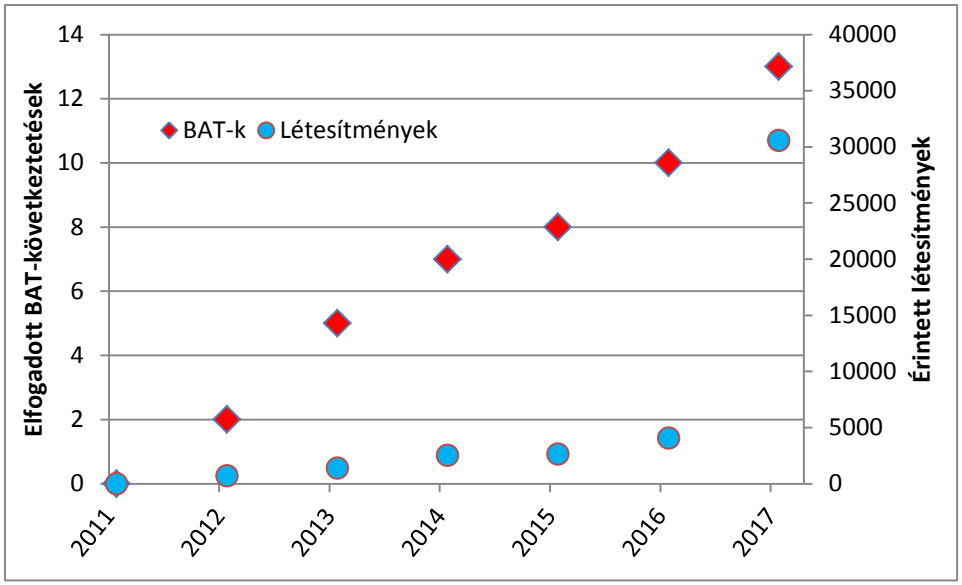

Az alábbi pontok rövid áttekintést adnak a BAT-referenciadokumentumokkal kapcsolatos főbb kérdésekről.

A folyamat és a részvétel áttekintése

A BAT-következtetésekben foglalt kapcsolódó kibocsátási szintek kötelező jellege azt jelentette, hogy a referenciadokumentumok kidolgozását szolgáló információcsere-folyamatban nagyobb mértékben kezdtek összpontosítani a meglévő létesítményekben elért környezeti teljesítmény szintjének meghatározását szolgáló információ gyűjtésére és értékelésére. Az egyes referenciadokumentumok tekintetében a technikai információ cseréjére egy szakmai munkacsoporton belül kerül sor, amelynek tagjai a tagállamok, az érintett ágazatok, a környezetvédelmi nem kormányközi szervezetek és a Bizottság. A munkacsoport vezetője és közvetítője az EIPPCB. A követendő eljárásokat és a folyamat más elemeit az IED alapján elfogadott bizottsági végrehajtási határozat[14] mutatja be részletesen.

Bizalmas adatkezelés

A BAT-referenciadokumentumokkal kapcsolatos folyamatban bizalmassági kérdések is felmerülhetnek. Elvben az Aarhusi Egyezményen[15] alapuló, a környezeti ügyekben alkalmazandó átláthatóságról szóló uniós szabályok[16] a környezeti információkhoz való erőteljes hozzáférési jogot keletkeztetnek. Ugyanakkor, az ágazat által önkéntesen nyújtott információ bizalmas üzleti adat is lehet. A szakmai titoktartás kötelezettségével összefüggésben, amely az EUMSZ 339. cikkéből[17] is következik, bizonyos információ

[14] A Bizottság 2012/119/EU végrehajtási határozata az ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben említett adatgyűjtéssel, a BAT-referenciadokumentumok kidolgozásával és minőségbiztosításukkal kapcsolatos iránymutatásokra vonatkozó szabályok megállapításáról; *HL L 63., 2012.3.2., 1–39. o.*

[15] Az ENSZ-EGB 1998. június 25-i, a Közösség által 2005. február 17-én elfogadott Egyezménye a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról.

[16] 1367/2006/EK rendelet a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról (HL L 264., 2006.9.25., 13. o.).

[17] Az Európai Unió működéséről szóló szerződés; HL C 326., 2012.10.26., 47–390. o.

összesítésére vagy anonimizálására is szükség lehet, feltéve hogy az nem kapcsolódik közvetlenül a környezeti kibocsátásokhoz, amely esetben kiemelkedően fontos közérdek fűződik a közzétételhez és az átláthatósághoz. A szakmai titoktartási kötelezettséggel rendelkező tagállami illetékes hatóságoknak hozzá kell férniük ehhez az információhoz, ha a területükön található létesítményeket érinti.

Minőségi jogalkotás

A BAT-referenciadokumentumokat alátámasztó sevillai folyamat egyedülálló, inkluzív és tényalapú szakmai folyamat. Az adatgyűjtéshez átfogó kérdőíveket használnak, az adatokat ezt követően validálják, és minden érdekelttel ellenőrzik. A dokumentumokat köröztetik a szakmai munkacsoport tagjai között, észrevételezik és szakértői vizsgálatnak vetik alá, teljesen átlátható módon. Jelölők mutatják, hogy hol került sor változtatásra. A végkövetkezetéseket konszenzussal fogadják el a munkacsoportban. Eltérő vélemények esetén azokat a végleges BAT-referenciadokumentumban is feltüntetik, az információcsere folyamatáról szóló útmutatóban megadott kritériumok szerint. A Bizottság úgy véli, hogy ez a kollaboratív megközelítés, noha nem feltétlenül kivitelezhető minden más területen, kiváló példa a minőségi jogalkotás gyakorlati megvalósulására.

Legfontosabb környezeti kérdések

A BAT-referenciadokumentumok felülvizsgálatai azokra a területekre összpontosítanak, ahol a legnagyobb hasznot lehet elérni, ezek az úgynevezett legfontosabb környezeti kérdések. Ez garantálja a legnagyobb környezeti eredményt a folyamatba fektetett erőfeszítések szempontjából. A Bizottság kritériumokat javasolt e kérdések[18] azonosítására, amelyet az IED 13. cikke szerinti fórum jóváhagyott. Ezek az alábbiak: a szennyezés környezeti relevanciája; a tevékenység jelentősége; a helyzet jelentős javítását szolgáló új technikák azonosításának képessége; a jelenlegi helyzethez képest a környezetvédelmet jelentősen javító BAT kapcsolódó kibocsátási szintek meghatározására vonatkozó képesség.

Az EIPPBC e kritériumokat felhasználva készítette el a BAT-referenciadokumentumok felülvizsgálatát. A Bizottság szolgáltatási szerződést kötött, hogy továbbfejlessze a módszert és azt alkalmazza a referenciadokumentumok közeljövőben várható számos felülvizsgálatához. Ez a folyamat termeli majd ki a legfontosabb környezeti kérdések háttérdokumentumait, amelyekre a BAT-referenciadokumentumok felülvizsgálatával foglalkozó első megbeszélés épülhet, és szilárd alapot biztosít az e kérdésekről a munkacsoport által folytatott határozatok számára.

Az információcsere folyamatának értékelése

Az információcsere folyamata a BAT-referenciadokumentumok elkészítésének és felülvizsgálatának középpontjában áll. Szilárd, bizonyítékalapú rendszert teremt a döntéshozatal számára. Az eddigi legkiterjedtebb referenciadokumentum-felülvizsgálat (a nagy tüzelőberendezésekről) esetében a munkacsoport 289 tagot számlált, 580 kérdőívet töltöttek ki a létesítmények szintjén, 24 helyszíni szemlére került sor, 225 jelentést és tanulmányt vettek figyelembe, és az első tervezetre 8510 észrevétel érkezett.

A folyamat működésének javítása érdekében a Bizottság 2014-ben a német környezetvédelmi minisztériummal közösen megszervezte az IED 13. cikke szerinti fórum műhelytalálkozóját Berlinben, amely az IED információcsere-folyamatával foglalkozott. A műhelytalálkozón

[18] CIRCABC>Environment>IED>Könyvtár>ied_art_13_forum>8th Forum meeting 19 October 2015>Presentations>5.1 Key environmental issues.pdf

sokan vettek részt, következtetéseit pedig közzétették[19]. A műhelytalálkozó megerősítette az IED magas uniós hozzáadott értékét és hatékonyságát. Javaslatot tett néhány gyakorlati javításra, amelyeket most megvalósítanak a referenciadokumentumok felülvizsgálatában, köztük az online szemináriumok fokozott használatát a szakmai munkacsoport tagjai részvételének megkönnyítésére.

iv. A megfelelés előmozdítása és a végrehajtás támogatása

A Bizottság támogatni kívánja a tagállamokat az IED hatékony alkalmazásának garantálásában. Ennek érdekében a következő tevékenységeket végzi:

Műhelytalálkozó a tagállamokkal és az érdekeltekkel

Hasznos a tagállamokkal és más releváns érdekeltekkel értekezleteket tartani az IED végrehajtásának felülvizsgálata kapcsán, ideértve a BAT-referenciadokumentumok és a BAT-következtetések kidolgozását. Ennek az az érdeme, hogy korán azonosíthatók azok a területek, ahol problémák merülhetnek fel, és meg lehet állapodni a közös jövőbeli megközelítésekről.

A műhelytalálkozókat igény szerint tartják, akár csak a tagállamokkal, a jogi végrehajtásra összpontosítva, akár az érdekeltekkel, ahol átfogóbb témákat vitatnak meg. A fórum valamennyi tagjával tartott berlini műhelytalálkozót követően a második, 2016-os koppenhágai műhelytalálkozó csak a tagállami képviselőkre korlátozódott. A Bizottság tovább kívánja vinni ezt a gyümölcsöző gyakorlatot, azzal, hogy 2017-ben műhelytalálkozót szervez a tagállamoknak Belgiumban.

A koppenhágai műhelytalálkozó fő üzenete az volt, hogy a résztvevők hasznos lehetőségnek ítélték arra, hogy összevessék nemzeti tevékenységeiket a referenciával és felhívták a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a meglévő tapasztalatokat, tekintettel az IED 15. cikkének (4) bekezdése szerinti eltérési eljárásra. A prezentációkat és a műhelytalálkozók összefoglalóját közzétették[20].

Ezenfelül, több szakmai műhelytalálkozóra kerül sor rendszeresen tagállami szakértők és érdekeltek részvételével, hogy összegyűjtsék a folyamatban lévő projektekkel kapcsolatos álláspontokat és a tanulmányokat. 2017-ben egyedi műhelytalálkozókat is szerveznek az új keletű technikákról (Belgiumban és Svédországban) és a BAT vízpolitikában való közreműködéséről (Németországban).

Gyakran feltett kérdések

A Bizottság fontos feladata, hogy segítse a tagállamokat az IED végrehajtásában. Ennek egyik eszköze a gyakran feltett kérdések, amelyek elérhetők a Bizottság honlapján[21].

A Bizottság azon dolgozik, hogy e kérdéseket bővítse és naprakésszé tegye igény szerint, ideértve számos olyan egyedi kérdést, amelyet fontosnak ítéltek a koppenhágai műhelytalálkozón. Ezek különösen olyan témákkal foglalkoznak, mint a BAT kapcsolódó kibocsátási szintjei tartományainak alkalmazása; mikor kell a BAT-következtetéseknek megfelelni; mely BAT-következtetések nyomán kell újragondolni az engedélyeket.

[19] CIRCABC>Environment>IED>Könyvtár>Berlin workshop on IED information exchange (Oct 2014)
[20] CIRCABC>env>ied>Könyvtár> Copenhagen workshop on Putting the IED into practice (13-14 April 2016)
[21] http://ec.europa.eu/environment/industry/stationary/ied/faq.htm

A nemzeti illetékes hatóságok hálózatainak támogatása

Az IED követelményei hatékony végrehajtásával kapcsolatos felelősség a nemzeti illetékes hatóságokat terheli. E feladat magában fogja engedélyek kiadását, a megfelelő kibocsátási határértékek és más feltételek értékelését, az eltérés iránti megkeresések mérlegelését, és általában a létesítmények megfelelő működésének garantálását. A Bizottság támogatja e hatóságokat, hogy biztosítsa az összehasonlítható, harmonizált megközelítéseket nemzeti szinten, összhangban a jogszabályokkal.

A Bizottság támogatja a környezeti jog végrehajtásával és érvényesítésével foglalkozó európai uniós hálózat (IMPEL) munkáját, amely hálózat számos projektet vezet az ipari kibocsátások területén[22]. E projektek különösen a következőkhöz kapcsolódnak: Az IED végrehajtásának támogatása ;IED alapállapot-jelentés; Az IED BAT kapcsolódó kibocsátási szintektől való eltérésekkel kapcsolatos tapasztalatok. A Bizottság tagállami szakértőkel lép kapcsolatba a projektek ülésein, és értékeli ezt a tudásmegosztást.

Érvényesítés

Az IED szerinti érvényesítésre alkalmazott megközelítés nagyon előrehaladottnak tekinthető. Ez azért van így, mert erőteljes jogokkal ruházza fel a polgárokat arra, hogy hozzáférjenek a releváns információhoz és részt vegyenek az engedélyezési folyamatban. Ösztönzi a polgárok és a nem kormányzati szervezetek felelősségvállalását annak biztosítására, hogy az engedélyek kiadása megfelelő legyen, a feltételeiket pedig betartsák. Egyértelmű, hogy a Bizottság nem ellenőrizheti aktívan mind az 50 000 engedélyt, de a helyi lakosságnak érdekében áll annak garantálása, hogy azok megfelelők legyenek és érvényesüljenek.

A jogsértések kezelésének elsődleges felelőssége az illetékes hatóságokat terheli. Ez az érvényesítés első szintje, és az érdekelt polgárnak vagy a nem kormányzati szervezetnek a megfelelő illetékes hatóságot kell megkeresnie. Az engedélyek felülvizsgálati folyamata szintén fontos, mert időről időre lehetőséget ad a szomszédoknak vagy más érintetteknek, hogy esetleges aggályaikat fejezzék ki, és hogy őket az engedélyezési folyamat részének tekintsék.

Az IED feljogosítja az érintett feleket, hogy vitassák az engedélyben foglalt feltételeket és szorgalmazzák a nem rutinszerű környezetvédelmi ellenőrzéseket. Ez a megközelítés potenciálisan magánszemélyek ezreit vonja be a jogszabályok működésének felügyeletébe. A Bizottság úgy véli, hogy elsődlegesen a nemzeti közigazgatási vagy igazságszolgáltatási szervek felelősek az egyes konkrét meg nem felelési helyzetek ellenőrzésére, és rendelkeznek a megfelelő eszközökkel ezek kezelésére, ha az aggályok indokoltnak bizonyulnak. A Bizottság főként akkor avatkozik közbe, ha rendszerszintű hibák mutatkoznak, vagy ha a jogsértéseknek nagyon jelentős környezeti hatásuk van.

v. A nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó átmeneti szabályozás

Az IED a nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó rendelkezéseket egyszerűsített és következetes keretbe foglalta. Az ezekre való átállás megkönnyítése érdekében az IED két fő rugalmasságot enged, eltérve az általános követelményektől:

- **Átmeneti nemzeti tervek** – ezeket tagállami szinten állapítják meg. A tagállam átmeneti nemzeti tervébe felvett létesítményekre általános kibocsátási felső határ vonatkozik (amely 2016 és 2020 közepe között lineárisan csökken). Az érintett létesítményeknek mindazonáltal ezalatt is be kell tartaniuk az LCPD szerinti

[22] https://www.impel.eu/topics/industry-air/

kibocsátási határértékeket. Ez a rugalmasság több időt ad (2020 közepéig) az érintett létesítmények számára, hogy megfeleljenek az IED szerinti kibocsátási határértékeknek, továbbá megengedőbb abban a tekintetben, hogy a szükséges korszerűsítési beruházásokat hogyan kell elvégezni a megfelelés érdekében. Ennek eredményeként várhatóan csökkennek a megfelelési költségek és az egyéb kihívások. Ezzel a lehetőséggel 15 tagállam élt.

- **A korlátozott élettartammal kapcsolatos eltérés** – Ez a rugalmasság figyelembe veszi azt a helyzetet, amikor a létesítmény élettartamának végéhez közeledik, ezért gazdaságtalan lenne annak átalakítása az IED kibocsátási határértékeinek való megfeleléshez. Lehetővé teszi a meglévő létesítmények számára, hogy korlátozott számú üzemórában (legfeljebb 17 500 óra) működjenek 2023 végéig további beruházások nélkül, de meg kell felelniük az LCPD szerinti kibocsátási határértékeknek. Ha a korlátozott élettartammal kapcsolatos eltérés lejár, a létesítményt le kell állítani, vagy korszerűsíteni kell, hogy megfeleljen az új létesítményekre vonatkozó feltételeknek. A korlátozott élettartammal kapcsolatos eltérést 24 tagállam alkalmazza. Egy rendkívül korlátozott lehetőség megengedi a 32 000 órás határt, ha a létesítmény megfelel az IED-ben megállapított négy kritériumnak.

2017-től a tagállamoknak évente létesítményenkénti adatokat kell szolgáltatniuk, ami lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy figyelemmel kísérje e rendelkezések megfelelő alkalmazását. A különböző rugalmassággal élő tüzelőberendezések végső jegyzékét közzéteszik a CIRCABC-n[23].

v. Innováció

Az IED 27. cikke előírja a tagállamok számára, hogy ösztönözzék az új keletű technikák kifejlesztését és alkalmazását, és a Bizottságot kötelezi iránymutatás kidolgozására, hogy segítséget nyújtson a tagállamoknak ebben. Ennek érdekében valamennyi BAT-referenciadokumentum tartalmaz az új keletű technikákkal kapcsolatos részt.

A kibocsátási határértékek BAT alapján történő megállapítása, és ezen értékek általánosítása a teljes ipari szektorban azt jelentené, hogy az adott BAT számára nagyobb léptékű piac jön létre. Ennek eredményeként csökkenniük kell a költségeknek, a hasznokat pedig költséghatékonyabbnak lehetne elérni.

Üzleti lehetőségeket is kínál a kibocsátáscsökkentési technikákat kidolgozó vállalatok számára, mivel nagyobb piacokon tudnak értékesíteni, ha a technikáik megfelelnek a BAT-nak. Mivel a BAT-t egyre nagyobb mértékben használják globális léptékben, ezek a lehetőségek világszerte fennállnak.

Kialakíthatók szinergiák más programokkal, köztük a LIFE[24]-projektekkel. Jelenleg megfigyelhetők törekvések annak vizsgálatára, hogy a megfelelő LIFE-projektek előmozdítják-e a korszerű technikákat, és annak garantálására, hogy a sikeres demonstrációkat visszatáplálják a BAT-referenciadokumentumok felülvizsgálatának folyamatába.

[23] EUROPA > Európai Bizottság>CIRCABC> env > ied > Könyvtár> IED Derogations Lists és EUROPA > Európai Bizottság>CIRCABC> env> ied > Könyvtár> TNPs

[24] A LIFE a környezetvédelmi, természetvédelmi és éghajlat-politikai projekteket Unió-szerte támogató uniós pénzügyi eszköz. http://ec.europa.eu/environment/life/

A Bizottság jobban meg kívánja érteni ezeket a hatásokat, ezért továbbra is folytatni tervezi a munkát e területen, különösen egy innovációs megfigyelőközpont tesztelésével.

vi. A tudásbázis bővítése

A Bizottság továbbra is bővíti az IED hatálya alá tartozó ágazatok környezeti hatásaival kapcsolatos ismereteit. Ez segít megérteni azokat a területeket, amelyekre összpontosítani kell, és javítja a jogszabályok értékelését. A Bizottság ennek érdekében arra törekszik, hogy a lehető legszélesebb körből szerezze be az információt. Az információforrások különösen a következők:

A tagállamok által készített jelentések

Az IED hatásaival kapcsolatos ismeretek egyik elsődleges forrása közvetlenül a tagállamoktól érkezik, a Bizottsághoz benyújtott hivatalos végrehajtási jelentéseiken keresztül. Ez a jelentés a tagállamok által 2014-ben benyújtott jelentéseken alapul.

Igazoló elemzések

A Bizottság folytatja az IED hatálya alá tartozó ágazatoknak, valamint a BAT ezen ágazatokban való alkalmazásának és ezen ágazatokra gyakorolt hatásának mélységi vizsgálatát. A Bizottság az elmúlt években több elemzést végzett, hogy bővítse ezt a tudásalapot. E jelentések a CIRCABC IED-re vonatkozó oldalán a „Studies” menüben kerültek közzétételre[25].

Az elemzés megerősíti, hogy az ipar jelentős mértékben részesedik a levegő- és vízszennyező anyagok sokféle kibocsátásából. Arra is rámutat, hogy idővel fejlődtek a kibocsátásszabályozási technológiák, amelyek közül számos technológia az új keletűből bevált BAT-vá vált.

A nemzeti kibocsátási határértékekről szóló irányelv kidolgozásának előkészítő munkája során a Bizottság a $PM_{2.5}$ prekurzorai (azaz elsődleges $PM_{2.5}$, SO_2, NO_X, NH_3 és illékony szerves vegyületek) kibocsátásának felhasználásával megközelítést dolgozott ki, hogy megállapítsa a finom szálló por korai halálozásra gyakorolt hatásai PM-egyenértékének mértékét uniós szinten[26]. A Bizottság előzetesen értékelte az ipari kibocsátások tendenciáit, az Európai PRTR szerinti jelentéstétel és a PM-egyenérték számadatai alapján. Az alábbi ábra bemutatja a valamennyi Európai PRTR szerinti létesítmény általi és a kizárólag a nagy tüzelőberendezések általi kibocsátások tendenciáit. Noha ez egyetlen környezeti tényezőt (levegőbe irányuló kibocsátások) és hatásainak csak a részhalmazát veszi figyelembe, mindazonáltal ígéretes tendencia olvasható ki belőle[27].

[25] EUROPA > Európai Bizottság>CIRCABC> env> ied>Könyvtár> studies

[26] http://ec.europa.eu/environment/air/pdf/TSAP-15.pdf

[27] A bemutatott kibocsátások egész számok, amelyek léptékét nem változtatták át a termelési változások megjelenítése érdekében. A Bizottság tovább kíván dolgozni az e területen történt előrelépésekkel kapcsolatos jobb mutatók kidolgozásán.

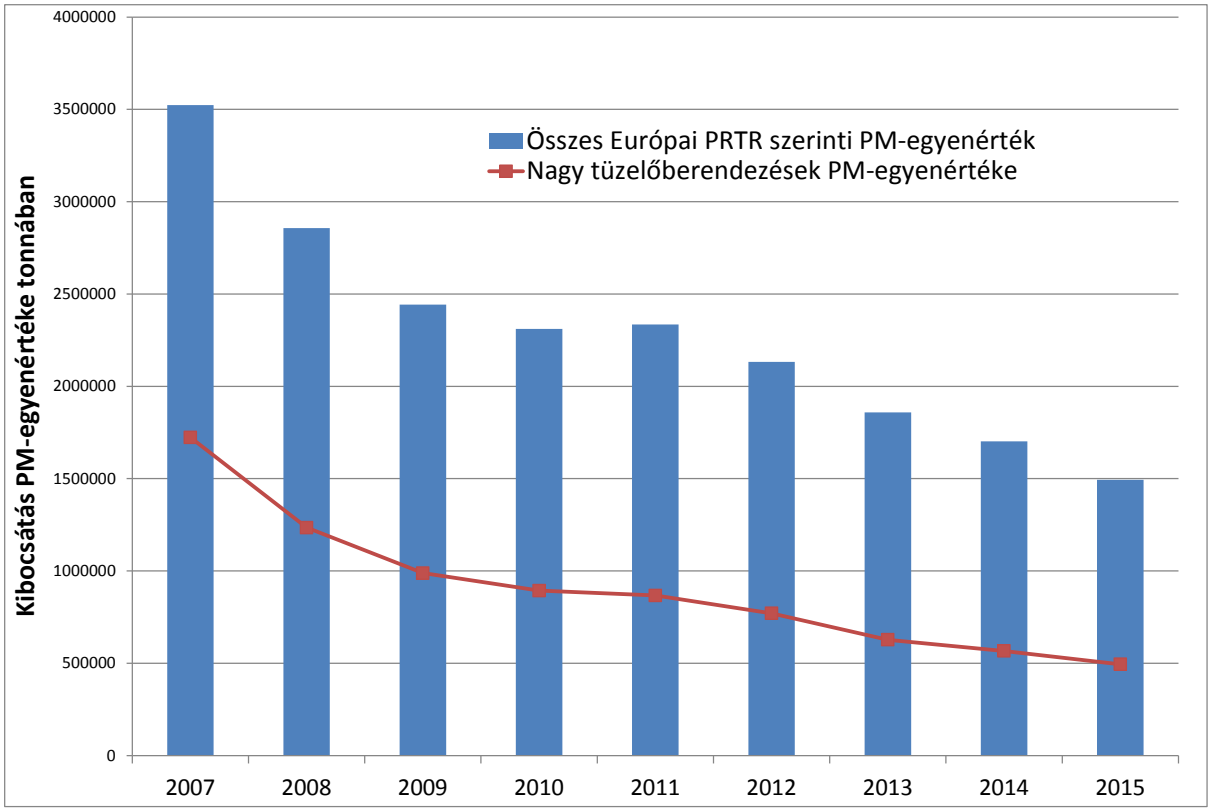

Ami az egyedi BAT-következtetésekből származó általános kibocsátáscsökkentések értékelését illeti, sokkal nehezebb volt végkövetkezetetésekre jutni. A Bizottság folytatja az elemző munkát e területen, és 2016-ban műhelytalálkozót tartott az érdekeltekkel. Mindazonáltal egyértelmű, hogy az uniós szintű értékelések csak meglehetősen általánosak lehetnek, míg a tagállamok elvégezhetik és el is végzik saját részletesebb értékelésüket.

vii. A BAT nemzetközi alkalmazása

Nemzetközi összefüggésben az IED, a BAT-referenciadokumentumok és a BAT-következtetések jelentik a 2002-ben a fenntartható fejlődésről szóló csúcstalálkozón kezdeményezett globális folyamatban való uniós közreműködést. Ez lehetővé teszi a nem uniós országok számára is, hogy részesüljenek e nagyratörő munka hasznaiból. Egyes országok például a saját használatukra fordítják az uniós BAT-referenciadokumentumokat.

Minél szélesebb körben alkalmazzák a BAT koncepcióit a környezetvédelmi szabályozásban, annál több erőforrás és bizonyíték keletkezik a döntéshozatalhoz, és a BAT-k és az azokból következő azon piaci erők azonosításához, amelyek a BAT kidolgozása, alkalmazása és javítása tekintetében kialakulnak. Minél szélesebb körben veszik át a BAT-hoz hasonló megközelítéseket nemzetközi szinten, annál összehangoltabbak lesznek a versenyfeltételek. Az országok jelentős erőforrásokat fordítanak a szennyezést megelőző és szabályozó korszerű ipari gyakorlatok és technológiák bevezetésére, felülvizsgálatára és az azokkal kapcsolatos információ naprakésszé tételére, ezért kívánatos az ismeretek és gyakorlatok termékeny kölcsönhatásának biztosítása.

Erre tekintettel, a Bizottság IED-vel kapcsolatos munkájának egyik ága olyan szervezetek támogatása a világ más részein, amelyek a BAT-t alkalmazzák vagy abban érdekeltek, továbbá a velük folytatott információ- és tapasztalatcsere. A Bizottság segítette az Izraelben, Oroszországban és Dél-Koreában folytatott munkát, mivel ezek az országok nagymértékben

az EU BAT-val és BAT-referenciadokumentumokkal kapcsolatos megközelítésén alapuló ipari engedélyezési rendszerek kialakítására törekszenek. A Bizottság az Energiaközösséget[28] is támogatta az IED nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó környezeti céljai megvalósításának lépéseiben.

A Bizottság egy OECD-projektet[29] is támogat e területen, annak érdekében, hogy az szélesebb közönséghez eljusson, és segíti a BAT-koncepció alkalmazását többoldalú környezetvédelmi megállapodásokban (pl. Minamata egyezmény).

4. Következtetések

E jelentésben a Bizottság első alkalommal tekinti át az IED végrehajtását és a folyamatban lévő tevékenységeit. A Bizottság a beérkezett információkból több következtetést is levon:

- az IED jó példa a minőségi jogalkotásra. 7 uniós jogszabályt vont össze és egyszerűsített, ezzel meglehetősen egyedi, nagymértékben átlátható, és együttműködésen alapuló eljárást hozott létre a BAT-referenciadokumentumok kidolgozására;
- noha még korai az IED-re való átállás gyakorlati eredményeiről beszélni, az előrelépés reménykeltő;
- az ipari kibocsátások tendenciái ígéretesek;
- a Bizottság az elkövetkező 4 évben a BAT-következtetések véglegesítésére összpontosít valamennyi ágazatra vonatkozóan, figyelemmel kíséri a nagy tüzelőberendezésekre alkalmazott rugalmasságokat és proaktívan támogatja a tagállamokat a végrehajtásban.

Az e jelentésben bemutatott tevékenységek folytatása mellett a Bizottság helyénvalónak ítéli annak átgondolását, hogy az IED végrehajtásával kapcsolatos munkának miként kellene alakulnia hosszabb távon, és mikor lenne megfelelő számba venni az elért eredményeket és áttekinteni a javítás hatókörét. 2020-ra a Bizottsághoz további jelentések érkeznek majd be a tagállamoktól, és akkorra a legtöbb BAT-következtetést elfogadják. Ezenfelül a nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó átmeneti szabályozás közelebb lesz végső határidejéhez. Ez megfelelő időnek tűnik az IED teljes körű értékelésének megkezdésére.

[28] https://www.energy-community.org/
[29] http://www.oecd.org/chemicalsafety/risk-management/best-available-techniques.htm